

12.06.2014

Arkkitehtuuritoimisto Käpy ja Simo Paavilainen Oy
Töölöntorinkatu 2 B
00260 HELSINKI

Viite Lausuntopyyntö 5.5.2014

Asia **HELSINKI, Suomenlinnan kirkon urkujen uusiminen**

Arkkitehtuuritoimisto Käpy ja Simo Paavilainen Oy on pyytänyt Museoviraston lausuntoa Suomenlinnan kirkon urkujen uusimisesta ja siihen liittyvistä muutosluonnoksista (piirustukset A-0006...A-0010). Urkuluonnokset on laadittu yhdessä Helsingin seurakuntayhtymän urkutoimikunnan kanssa ja päivätty 27.3.2013. Museovirasto toteaa asiasta lausuntonaan seuraavan.

Suojelu

Suomenlinnan kirkko on suojeltu kirkkolaililla (kirkkohallituksen päätös 8.6.2004). Kirkko on historiallisena rakennusmuistomerkkinä osa Suomenlinnan merilinnoitusta, joka merkittiin Unescon maailmanperintöluetteloon 1991. Maailmanperintökohteen osana se on myös mukana Museoviraston Haagin yleissopimukseen liittyvän kansallisen kulttuuriomaisuuden luettelossa, joka on jätetty opetus- ja kulttuuriministeriölle 13.9.2013.

Kirkkorakennus

Isolla Mustasaarella sijaitseva Suomenlinnan kirkko valmistui alun perin 1854 venäläisen varuskunnan ortodoksiseksi kirkoksi. Itsenäistymisen jälkeen 1918 kirkko muutettiin evankelis-luterilaiseksi varuskuntakirkoksi, ja rakennuksen nykyinen ulkoasu on siihen liittyneen, 1927-29 toteutetun uudistuksen tulosta.

Puolustusvoimat luovutti kirkon Helsingin evankelis-luterilaisille seurakunnille 1960 ja se kunnostettiin perusteellisesti 1964 arkkitehti Veikko Leisténin suunnitelmin. Kirkkosalin nykyinen ilme ja sisustus sekä levyrakenteiset urut ovat tältä ajalta. Kuorin vasemmalta puolelta otettiin tila sakastille ja urut sijoitettiin vastaavasti kuorin oikealle puolelle levymäisen seinämän taakse. Urkukaappi on kevytrakenteinen sekä niukasti mitoitettu ja se on todettu hankalasti huollettavaksi. Muutoksesta ei tiettävästi ole pyydetty urkuasiain neuvottelukunnan lausuntoa.

Muutosluonnos

Uudet urut esitetään sijoitettavaksi kirkkosalissa samaan paikkaan kuin purettavat urut. Nykyisten urkujen alla oleva korotusosa ja kirkkosalin puolelle tehty umpikaide on tarkoitus purkaa, mutta säilyttää kulkuyhteys kirkkosalin puolelta kryptaan.

Massiivipuorakenteisiksi suunnitellut urut olisivat nykyisiä suuremmat (mitoitushjeet Veikko Virtasen urkurakentamo). Uusi instrumentti on jaettu kahteen erilliseen pillistöön, jotka sijoittuisivat kahdelle puolelle sivuseinän ikkunaa. Näin pääpillistö ilmalaatikkoineen on

aiempaa edempänä ja näkyvämmiin läsnä kirkkosalissa. Samalla muuttuu harkitusti myös urkujen julkisivun yläosan muodonanto. Muutoksella on jossain määrin vaikutusta kirkon valaistusolosuhteisiin.

Uusien urkujen väritys sovitetaan kirkkosalin väreihin; urut maalataan pääosin valkoiseksi, osittain ne ovat lakattua tammea.

Museovirasto kanta

Museovirasto pitää esitettyä urkujen uusimista koskevaa luonnosta harkittuna. Kirkkosalin kuoripäädystä näkyvästi sijaitsevien urkujen uusimista on pidettävä kirkkolain mukaisena olennaisena muutoksena, ja sitä koskeva seurakunnan päätös on alistettava kirkkohallituksen vahvistettavaksi. Tarkentuneet suunnitelmat havainnekuvineen tulee vielä toimittaa Museovirastoon mahdollista lausuntoa varten.

Yli-intendentti

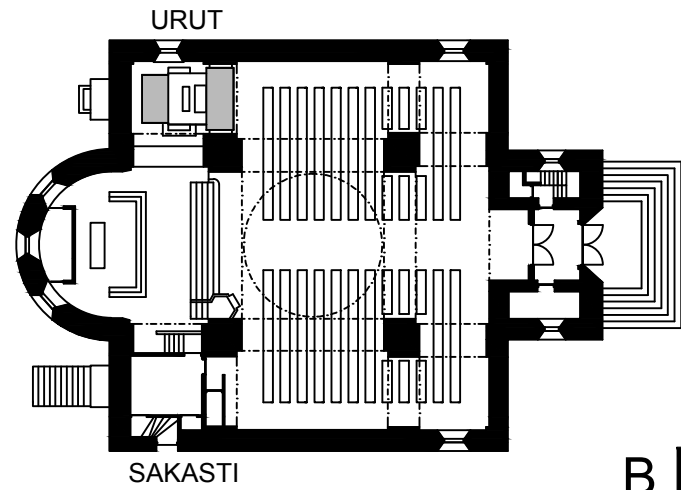
Helena Taskinen

Intendentti

Anu Laurila

Jakelu Kirkkohallitus
Helsingin seurakuntayhtymä

Tiedoksi Keski-Uudenmaan maakuntamuseo

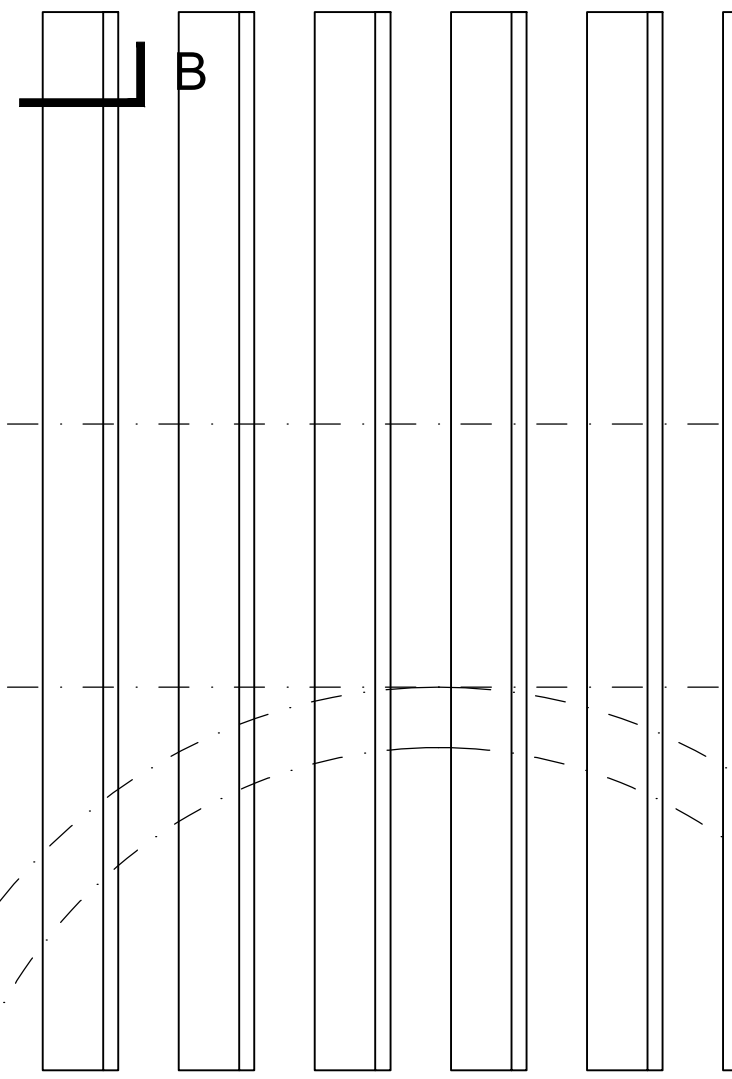
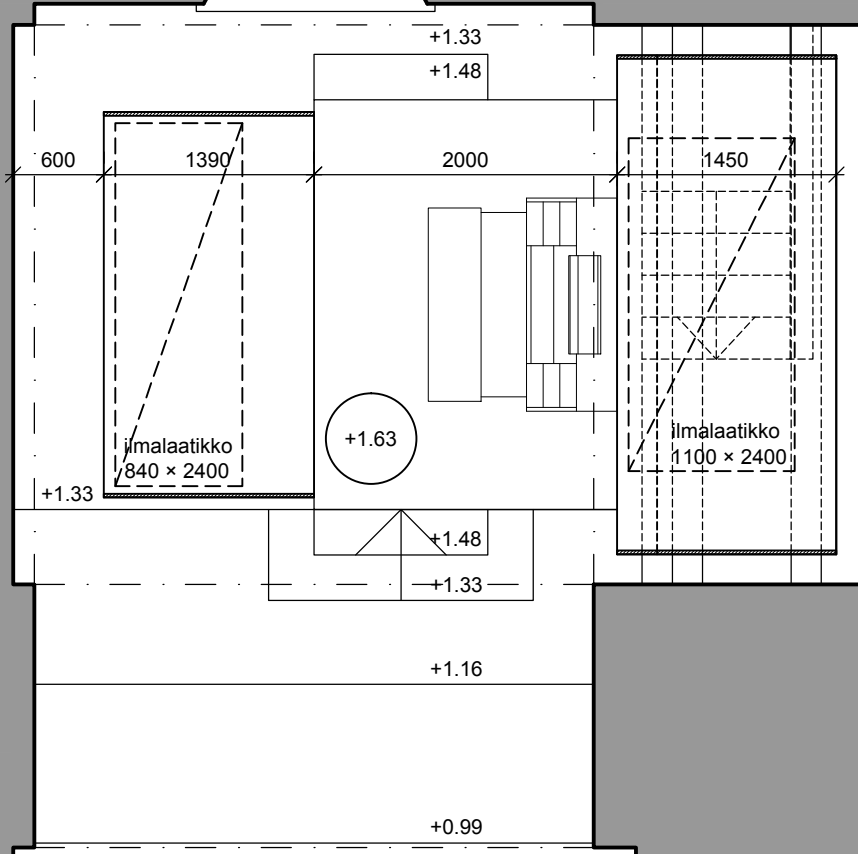
POHJA 1/400

B

D

A

KIRKKOSALI

B

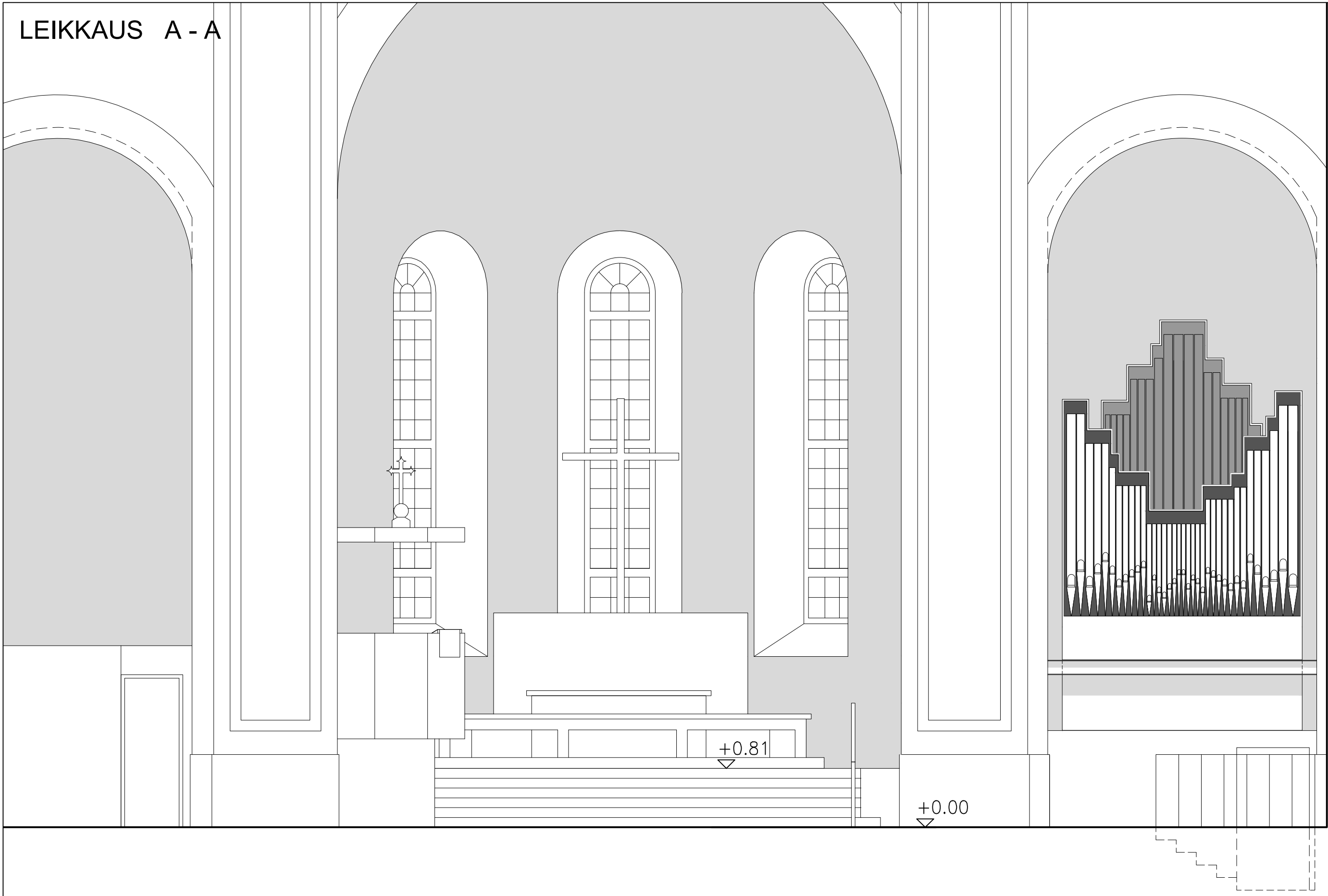
C

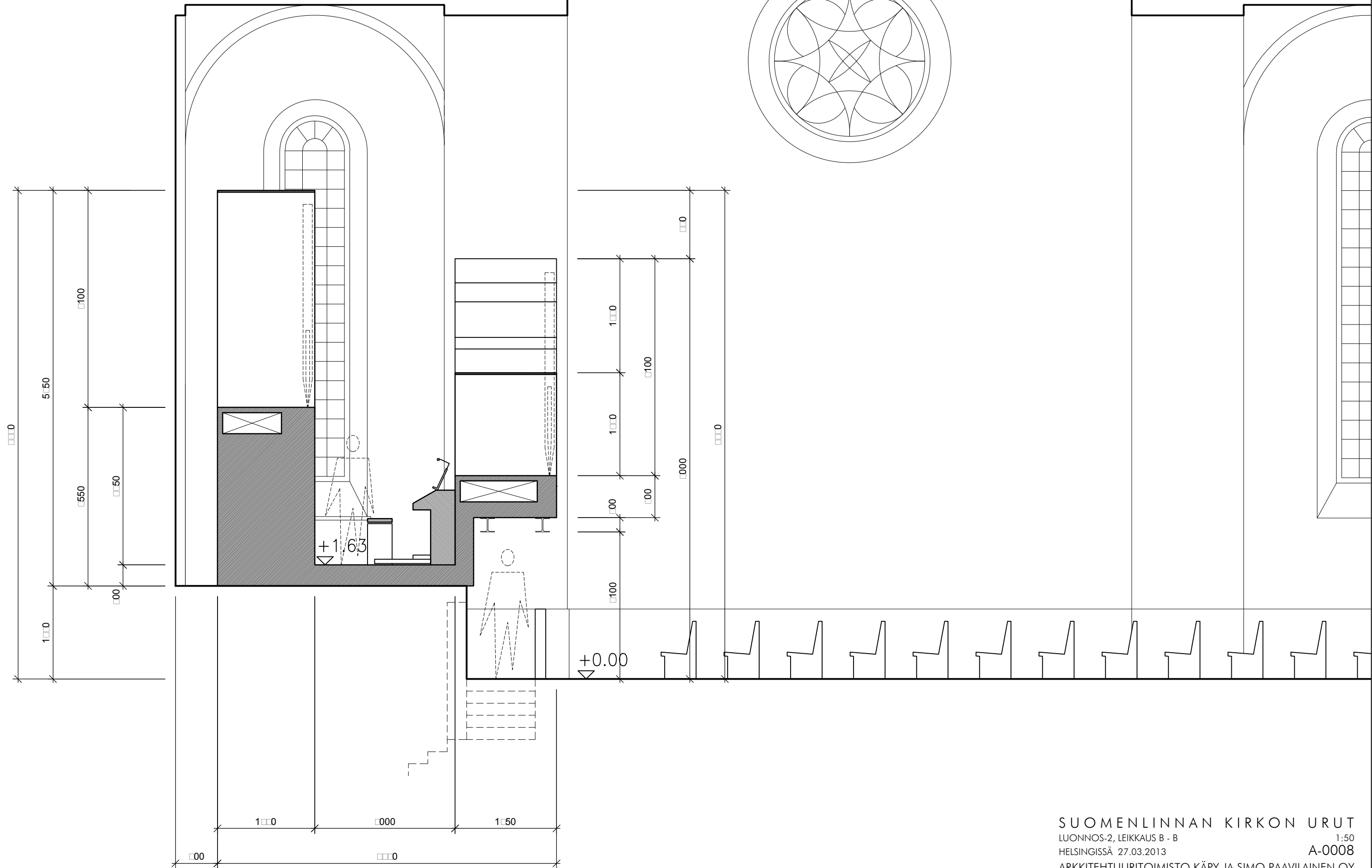
A

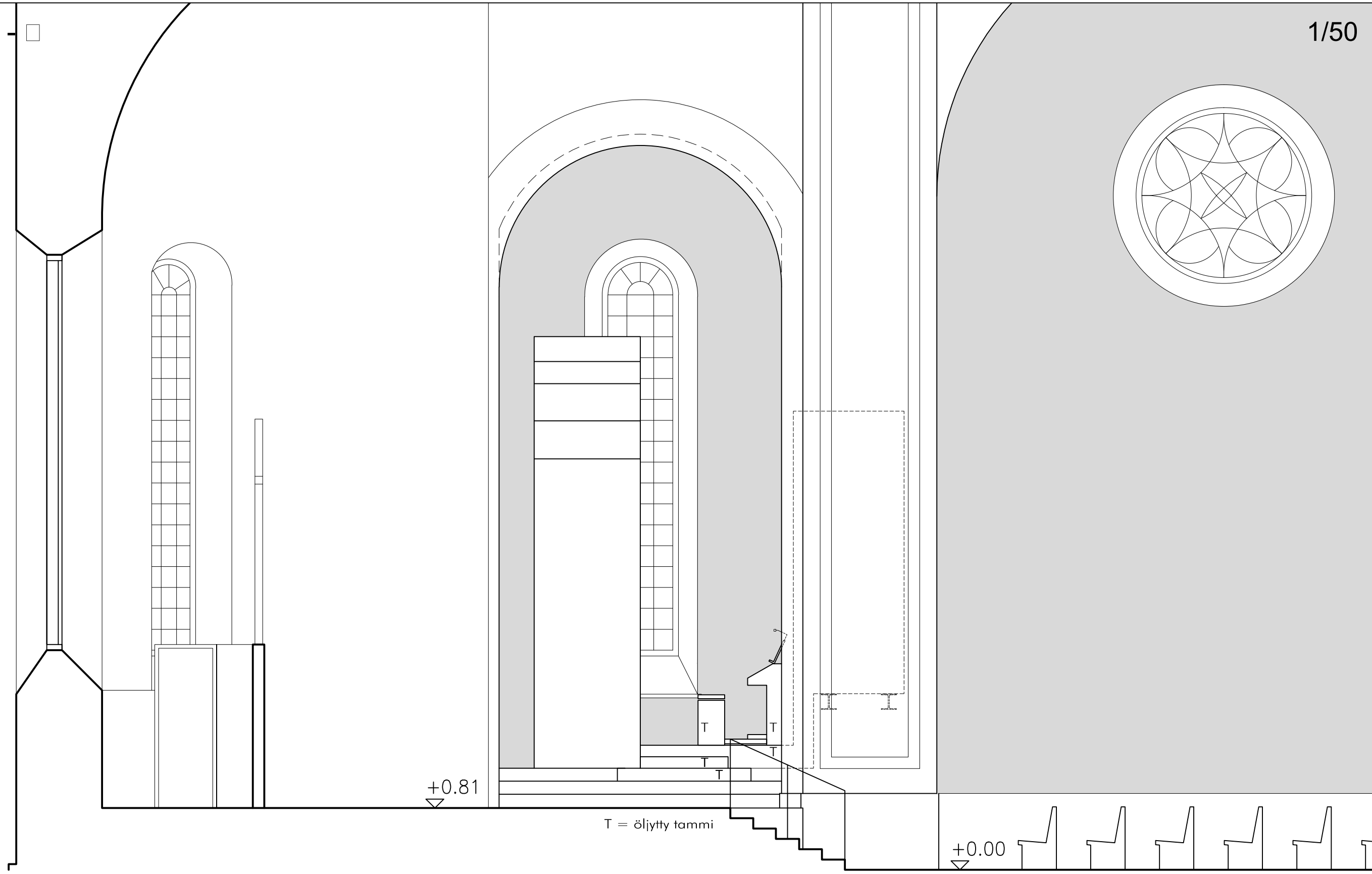
ALTTARI

D

C

+0.81

T = öljytty tammi

+0.00

